

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย GUIDELINES FOR DEVELOPING ETHICAL LEADERSHIP OF PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATORS IN LOEI PROVINCE

ศิริพร สิทธิศรี* สุชาติ บางวิเศษ และ สุขุม พรหมเมืองคุณ

Siriphon Sittthisri*, Suchart Bangwiset and Sukhum Prommuangkun

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดเลย 42000

Program in Educational Administration, Faculty of Education, Loei Rajabhat University, Loei 42000, Thailand

*Corresponding author: Email: siriphon182527@gmail.com

รับบทความ 20 กันยายน 2564 แก้ไขบทความ 8 พฤศจิกายน 2564 ตอรับบทความ 15 พฤศจิกายน 2564 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย 2) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ระยะที่ 2 การกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย และระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และ ครูโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย จำนวน 274 คน กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาพหุกรณี จำนวน 3 โรงเรียน กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 13 คน ผู้เชี่ยวชาญประเมินอิงเกณฑ์ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.97) และสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.62)
2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น (PNI) ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.06 - 0.13 โดยภาพรวมและรายด้าน ($PNI_{modified} = 0.09$) และการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความจำเป็นในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุด คือ ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ($PNI_{modified} = 0.13$) รองลงมา คือ ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ($PNI_{modified} = 0.12$) ด้านวิสัยทัศน์ ($PNI_{modified} = 0.09$) ด้านความรับผิดชอบ ($PNI_{modified} = 0.08$) และด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($PNI_{modified} = 0.06$) ตามลำดับ
3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย
  - 3.1 ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และ 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ
  - 3.2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษา และ 3) ผู้บริหารเสียสละ และอุทิศตนในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจ
  - 3.3 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบต่อองค์กร 2) ผู้บริหารกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากร ตามภาระงานที่รับผิดชอบ และ 3) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

3.4 การยึดหลักคุณธรรมความดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารพัฒนาตนเองตามหลักธรรมของพุทธศาสนามุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และ 3) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลทั่วไป

3.5 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคน และครองงาน 2) ผู้บริหารรักษาระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ และ 3) ผู้บริหารส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

4. ผลการประเมินโดยอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, S.D.= 0.19) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ 1) ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.89$, S.D.= 0.19) 2) รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.83$, S.D.= 0.39) 3) และด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.91$, S.D.= 0.21) ส่วนด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.91$, S.D.= 0.21) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, โรงเรียนเอกชน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to examine the current and desirable conditions, and necessity needs for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province, 2) to establish guidelines for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province, and 3) to assess the developed guidelines for improving ethical leadership of private school administrators in Loei Province. The mixed methodology research approach was employed, including quantitative and qualitative elements. The research phases consisted of three phases: Phase 1- the study of current and desirable conditions, and priority needs for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province, Phase 2- the establishment of guidelines for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province, and Phase 3- the assessment of the developed guidelines. The sample for a survey included school administrators and teachers in private schools in Loei Province, totaling 274 participants. The target groups consisted of three schools for a multiple case study, 13 scholars for a focus group discussion, and five experts for criterion-referenced assessment. The research tools included a set of questionnaires and a semi-structured interview form. Data were analyzed by frequency, mean, standard deviation, content analysis, and presented in descriptive analysis.

The findings were as follows:

1. The current and desirable conditions in the development of ethical leadership of private school administrators in Loei Province revealed that the current conditions of ethical leadership development of private school administrators in Loei Province were overall at a high level ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= 0.97) and the desirable conditions were overall at the highest level ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.62).

2. The priority needs (PNI) of the guidelines for developing the ethical leadership of private school administrators in Loei Province showed a PNI_(modified) from 0.06 to 0.13 overall and each aspect (PNI_(modified) = 0.09), and were respectively sorted in descending order as follows: principles of virtue (PNI_(modified) = 0.13), being a good role model (PNI_(modified) = 0.12), vision (PNI_(modified) = 0.09), responsibility (PNI = 0.08), and honesty (PNI_(modified) = 0.06).

3. The guidelines for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province consisted of five components as follows:

3.1 Vision comprised two development guidelines: Administrators should have 1) a vision for work management to keep pace with contemporary changes, and 2) ethical leadership for developing organizations efficiently.

3.2 Honesty comprised three development guidelines: Administrators should 1) manage organizations with honesty. 2) adhere to morals and ethics with open-mindedness to listen to the opinions of others and protect

the benefits of the educational institutions, and 3) devote themselves to the development of educational institutions willingly.

3.3 Responsibility comprised three development guidelines: Administrators should have 1) knowledge, ability, and responsibility to the organization, 2) decentralized decision-making powers to teachers and personnel according to the job responsibilities, and 3) foster a positive work climate.

3.4 Adherence to the principles of good morals comprised three development guidelines: Administrators should 1) be good role models for working in educational institutions, 2) develop themselves according to Buddhist principles, focusing on the common good rather than the personal benefits, and 3) have good human relations with teachers and personnel in educational institutions and other people.

3.5 Being role models comprised three development guidelines: Administrators should 1) be role models in self-domination, dominance, and professions, 2) maintain disciplines regularly according to professional ethics, and 3) promote the image of educational institutions.

4. The experts' criterion-referenced assessment for the guidelines for developing ethical leadership of private school administrators in Loei Province was overall at the highest level ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.19). When considering each aspect, all aspects were at the highest level and ranged in descending order as follows: usefulness ($\bar{X} = 4.91$, S.D. = 0.21), followed by appropriateness ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.19), and feasibility ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.39).

Keywords: Development Guidelines, Ethical Leadership, Private Schools

บทนำ

สถานการณ์และแนวโน้มสังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกของกระแสวัฒนธรรมโลกที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและรูปแบบการบริโภคพลวัตความเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากกระแสวัฒนธรรมโลก มีสาเหตุจากโลกาภิวัตน์ เกิดการผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ทักษะ ทักษะ ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลการเรียนรู้และการบริโภคในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การใช้สื่อออนไลน์ในการจับจ่ายใช้สอยการทำธุรกรรมต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักตัวตนซึ่งกันและกัน การบริโภคสื่อ หลายช่องทางในช่วงเวลาเดียวกัน ควรให้คนไทยเข้าถึงข้อมูลได้อย่างไร้ขีดจำกัด เกิดการสร้างวัฒนธรรมร่วมสมัย และมีโอกาสสำหรับการสร้างสรรค์สินค้าและบริการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศ งานเดียวกันก่อให้เกิดวิกฤตทางวัฒนธรรมเนื่องจากขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม จนทำให้คนไทยละเลยอัตลักษณ์ มีพฤติกรรมที่เน้นบริโภคนิยมและค่านิยม ที่ซึ่งใช้ชีวิตแบบเร่งรีบ ไม่เคารพสิทธิคนอื่น ขาดความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล ซึ่งนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

อีกทั้งแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ด้านสังคม ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีความเอื้ออาทรยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนา ดำรงตนตามครรลองของจารีต ประเพณี และวัฒนธรรม มีความสามัคคีเข้าใจ และให้อภัยซึ่งกันและกัน แต่ในปัจจุบันจากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมยุคใหม่ที่ไร้พรมแดน สังคมอุตสาหกรรม และสังคมฐานความรู้ สร้างกระแสการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ ทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมกึ่งเกษตรอุตสาหกรรมและการบริการ มีการแข่งขันกันมากขึ้น มีวิถีชีวิตที่เชื่อมโยงกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากต่างประเทศมากขึ้น และการปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2556) อีกอย่างด้านความเปลี่ยนแปลงของสังคมอันสืบเนื่องมาจากความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ความเจริญก้าวหน้าของเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร (IT society) ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการเรียนเรื่องสิทธิมนุษยชน (Human right) ค่านิยมแบบวัตถุนิยม (Materialism) หรือแม้แต่วัฒนธรรมที่มีจุดหมายชีวิตแบบสุขนิยมสุดโต่ง (Hedonism) รวมถึงสภาวะการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันนี้ที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น ประกอบกับการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมในปัจจุบันลดลง ประชาชนจำนวนมากไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม ไม่ยึดมั่นในคุณธรรมไม่ประพฤติตามจริยธรรม ทำให้สังคมมีปัญหา ความเจริญทางวัตถุแต่มีความเสื่อมโทรมทางจิตใจ มุ่งแสวงหาความสุขทางวัตถุมีความเห็นแก่ตัว ขาดความเชื่ออาทร ขาดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขาดคุณธรรมจริยธรรมส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมที่

เรียกว่าวิกฤตการณ์แห่งการอยู่ร่วมกัน (ชุตินา รักษาบางแหลม, 2559) ในส่วนของพระธรรมคำสอนมองว่า เหตุผล ประโยชน์สุขที่แท้ เป็นใหญ่ เป็นเกณฑ์ เป็นมาตรฐาน เมื่อถือธรรมเป็นใหญ่ ก็เห็นแก่ธรรม เห็นแก่ความจริง ความถูกต้องความดีงาม และยึดถือตาม หลักการ กฎกติกา รวมทั้ง กฎหมาย ตั้งธรรมาธิปไตยเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ก็จะไม่เอนเอียงไปข้างไหน ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ ไม่เห็น แก่พรรคพวก ไม่เห็นแก่คะแนนนิยม เป็นต้น และจะมีความชัดเจนในการทำงาน” และพระมหาวิมลชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี, 2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้ผู้นำในการพัฒนาจริยธรรมของคนในองค์กรว่า “ปัญหาจริยธรรมของบุคคลส่งผล ให้เกิดปัญหา สังคมจนกลายเป็นปัญหาของชาติบ้านเมืองนั้น อยู่ในความรับผิดชอบของทุกคนในสังคม เพราะสังคมเป็นลักษณะสังคมประกิต (socialization) คือ ทุกองค์การที่อยู่ในสังคมจะต้องร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้ สังคมอยู่เย็นเป็นสุข โดยองค์การหรือสถาบันที่อยู่ใน สังคมจะต้องมีหน้าที่ชัดเจนในสังคมให้เป็นคนที่มีจริยธรรม ให้บุคคลในสังคมลดความรุนแรง ความเห็นแก่ตัว ลดพฤติกรรมที่ผิด จรรยาบรรณ การจัดการดังกล่าวจึงต้องเริ่มที่ผู้นำซึ่งเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของทั้งตัวผู้นำ ผู้ตามขององค์การ ถ้าองค์การใดมีผู้นำที่มี จริยธรรมที่เปี่ยมไปด้วยภาวะผู้นำที่มีจริยธรรมเป็นพื้นฐานองค์กรนั้น ๆ ย่อมมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง แต่ถ้าการกลับเป็นไปในทาง ตรงกันข้าม องค์กรนั้น ๆ ก็ย่อมจะพบแต่ความล้มเหลว ผู้บริหารกับผู้นำคือคนคนเดียวกัน ทำหน้าที่เหมือนกัน ผู้บริหาร คือ ผู้มี ศิลปะในการใช้คนให้ทำงานและโดยเมื่อทำงานสำเร็จแล้ว ต้องก่อให้เกิด ภาวะคนก็สำราญงานก็สำเร็จ” ผู้บริหาร การศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชนมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมได้แก่ความรู้ คุณธรรมจริยธรรม และการปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ประจักษ์แก่ ครู นักเรียน และบุคลากรภายในสถานศึกษา (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 57)

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการศึกษาเอกชนจะเห็นว่า ปัจจุบันนี้สถานศึกษาเอกชนกำลังประสบปัญหาในหลาย ประการ พอจะสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ปัญหาจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายของรัฐ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไป การขยายตัว ของโรงเรียนรัฐบาลตลอดจนความนิยมของผู้ปกครอง ส่วนปัญหาจากปัจจัยภายในนั้น ได้แก่ สถานภาพทางการเงินของโรงเรียน จำนวนนักเรียนที่ลดลง บทบาทของผู้บริหารและครูอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงประเด็นเรื่องขวัญและกำลังใจของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามความมุ่งแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นเรื่องที่สำคัญอันดับแรก ในการพัฒนาโรงเรียนให้มีความพร้อมด้านการจัดการเรียนการสอนทัดเทียม กับโรงเรียนของรัฐ และความเชื่อมั่นศรัทธาในหมู่ผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาใช้บริการการศึกษา รวมถึงการเปลี่ยนครูหรือ อัตรการย้ายออกของครูที่เกิดขึ้นบ่อย สืบเนื่องมาจากปัญหาในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนได้รับผลกระทบจากการที่รัฐบาล ไม่มีแผนการเรียกบรรจุที่แน่นอน และไม่สามารถบริหารงานด้านบุคลากรล่วงหน้าได้ ทำให้เมื่อเปิดรับสมัครสอบคัดเลือกจะขึ้นบัญชีไว้ เมื่อเรียกบรรจุจะเรียกทันทีโดยแจ้งล่วงหน้าเพียงไม่ถึงหนึ่งสัปดาห์และเรียกบรรจุระหว่างภาคการศึกษาให้ครูที่สมัครสอบไม่มาทำการสอน ในวันสมัครสอบและช่วงวันที่มีการสอบ ครูที่สอบแข่งขันจะลาออกจากโรงเรียนเอกชนกะทันหันเพื่อไปสอบเป็นข้าราชการครูทั้ง ๆ ที่ อยู่ในภาคการศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชน เพราะโรงเรียนไม่สามารถหาครูใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการมาทดแทนได้ทันเวลา ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาเรื่องบุคลากรครู ในพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเลย ก็เป็นไปเช่นเดียวกับพื้นที่อื่น ๆ คือ ครูและบุคลากรของโรงเรียนเอกชนยังได้รับการพัฒนาไม่เท่าเทียม กับโรงเรียนของภาครัฐ รัฐมีการสอบและเรียกบรรจุครูระหว่างภาคการศึกษา ครูลาออกกะทันหันเพื่อไปบรรจุเป็นข้าราชการ ทั้ง ๆ ที่ อยู่ในภาคการศึกษา โรงเรียนเอกชนต้องรับครูใหม่ที่ไม่มีความพร้อม ไม่ได้เตรียมการสอน และไม่สามารถหาครูตรงตามวุฒิที่ต้องการ ได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนเนื่องจากทำให้ขาดความต่อเนื่องในการจัดการเรียนการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2550, หน้า 14)

จากการศึกษาจริยธรรมของผู้นำ ตามหลักการ และเหตุผลดังกล่าวข้างต้น พบว่า ผู้นำหรือผู้บริหารที่ไม่มีจริยธรรมแล้ว จะเกิดอิทธิพลทางลบ และผลกระทบที่เลวร้ายตามมาอีกมากมายอย่างที่พวกเราอาจจะคาดไม่ถึง ซึ่งอิทธิพลที่สำคัญของภาวะผู้นำนี้ ส่งผลกระทบต่อผู้ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการนำหรือจูงใจหรือการพัฒนาศักยภาพผู้อื่นเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556, หน้า 111) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำและการบริหารทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย การวัดและประเมินผล นักเรียน ซึ่งพฤติกรรมผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลต่อคุณภาพของครูและคุณภาพผู้เรียนอย่าง หลีกเลียงไม่ได้ตามการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน

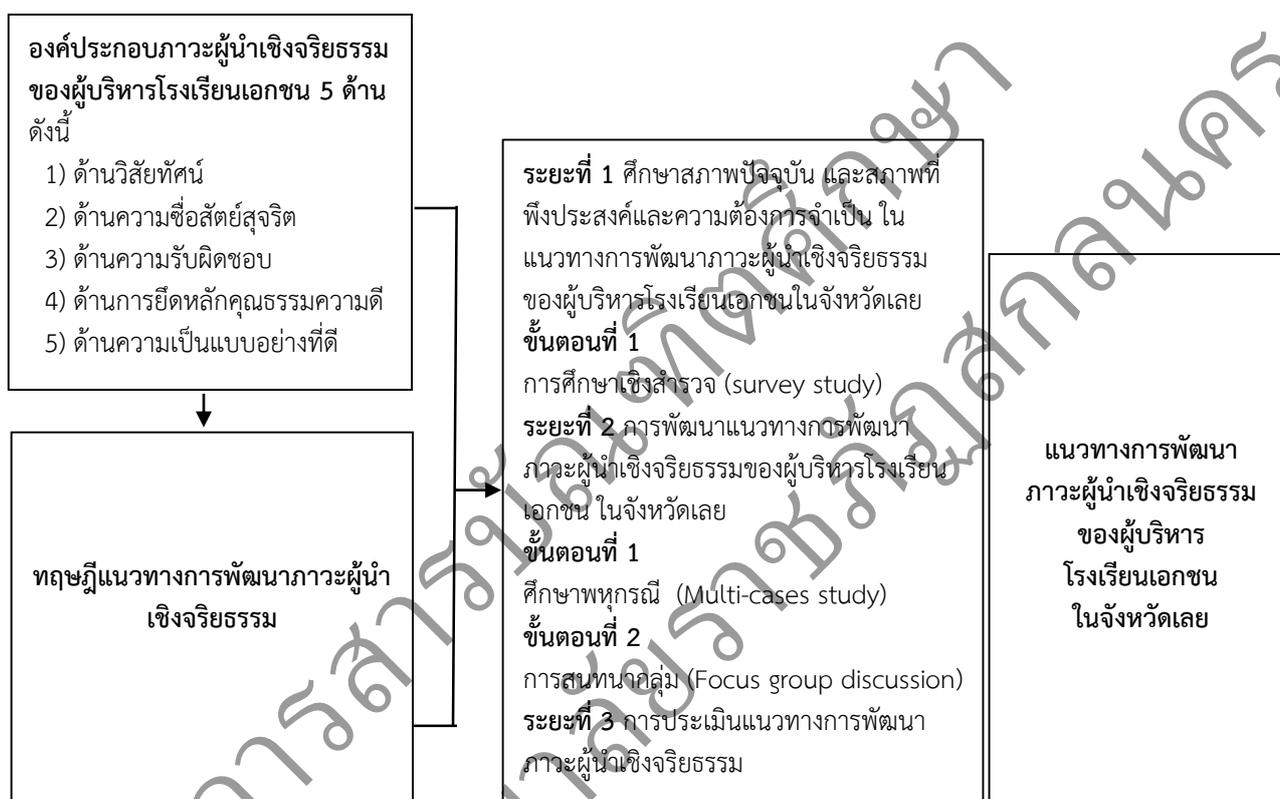
จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยจึงสนใจในการทำวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนต่อบุคลากร โดยการนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อนำพาผู้ร่วมงานและองค์กร ในการส่งเสริมและสนับสนุนต่อบุคลากรที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย
2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม จากแนวคิด ทฤษฎีนักวิชาการศึกษา ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ 5 ด้าน ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งเน้นลักษณะของข้อมูลจากหลายแหล่ง (Multiple data sources) ใช้ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย จำนวน 605 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 57 คน และครู จำนวน 548 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารโรงเรียน และ ครูโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย จำนวน 274 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 48 คน และครู จำนวน 226 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมด กับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 100) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Check-List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านความรับผิดชอบ 4) ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี และ 5) ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 99-100)

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยของหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์เป็นระดับคะแนนวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ ระดับความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ในระยะที่ 1 โดยใช้วิธีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index = PNI) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2542)

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย มี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1) การศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) โดยการกำหนดเกณฑ์โรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านผู้บริหารมีการบริหารคุณธรรม จริยธรรมดีเยี่ยม กลุ่มตัวอย่างได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนวรราชวิทยา ตำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 2) โรงเรียนแสงตะวันพัฒนา ตำบลกุดดอง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย และ 3) โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเลย ตำบลกุดดอง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 2) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารที่ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน 5 คน ครูโรงเรียนเอกชน 4 คน กรรมการสถานศึกษา 2 คน และ ผู้นำชุมชน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นบันทึกการสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 3 ประเมินการพัฒนาแนวทาง โดยการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurs ship) จำนวน 5 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประเมินความเหมาะสม (Propriety) มีความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเลย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบประเมินอิงเกณฑ์ ที่แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยของหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ในการนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหาการสนทนากลุ่ม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย สรุปได้ ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.97)

1.2 สภาพที่พึงประสงค์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.62)

1.3 ความต้องการจำเป็นในแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น มีค่า $PNI_{(modified)}$ อยู่ระหว่าง 0.06 - 0.13 โดยภาพรวมและรายด้าน ($PNI_{(modified)} = 0.09$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปน้อยในรายด้าน พบว่า ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ($PNI_{(modified)} = 0.13$) เป็นอันดับ 1 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ($PNI_{(modified)} = 0.12$) เป็นอันดับ 2 ด้านวิสัยทัศน์ ($PNI_{(modified)} = 0.09$) เป็นอันดับ 3 ด้านความรับผิดชอบ ($PNI = 0.08$) เป็นอันดับ 4 และอันดับ 5 คือด้านความซื่อสัตย์สุจริต ($PNI_{(modified)} = 0.06$)

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ในจังหวัดเลย ใน 5 ด้าน โดยภาพรวม และรายด้าน สรุปดังตาราง ดังนี้

รายการ	สภาพปัจจุบัน		แปลผล	สภาพที่พึงประสงค์		แปลผล	ความต้องการจำเป็น (PNI)	
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		(I-D)/D	ลำดับที่
ด้านวิสัยทัศน์	4.17	0.98	มาก	4.56	0.65	มากที่สุด	0.09	3
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	4.37	0.87	มาก	4.62	0.62	มากที่สุด	0.06	5
ด้านความรับผิดชอบ	4.25	0.97	มาก	4.61	0.62	มากที่สุด	0.08	4
ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี	4.09	0.98	มาก	4.61	0.62	มากที่สุด	0.13	1
ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี	4.11	1.04	มาก	4.63	0.60	มากที่สุด	0.12	2
โดยรวม	4.20	0.97	มาก	4.61	0.62	มากที่สุด	0.09	-

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน

2.1 ผลการศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนวรราชวิทยาดำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย 2) โรงเรียนแสงตะวันพัฒนา ตำบลกุดป่อง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย และ 3) โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเลย ตำบลกุดป่อง อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย ในองค์ประกอบ 5 ด้าน อันดับ 1 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี อันดับ 2 ด้านวิสัยทัศน์ อันดับ 3 ด้านความรับผิดชอบ อันดับ 4 และอันดับ 5 คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ถึงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร ตามลำดับความสำคัญจำเป็น เพื่อนำมายกร่างแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ และนำไปสนทนากลุ่มเป้าหมาย เพื่อการยกร่าง และยืนยันร่างแนวทางต่อไป

2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ผู้ทรงคุณวุฒิ และมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารที่ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน 5 คน ครูโรงเรียนเอกชน 4 คน กรรมการสถานศึกษา 2 คน และ ผู้นำชุมชน 2 คน เพื่อการยกร่าง และยืนยันองค์ประกอบ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย สรุปได้ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 2) ผู้บริหาร

พัฒนาตนเองตามหลักธรรมของพุทธศาสนามุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 3) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและบุคลากร ในสถานศึกษาและบุคคลทั่วไป องค์ประกอบที่ 2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารเสียสละ และอุทิศตนในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจองค์ประกอบที่ 3 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบต่อองค์กร 2) ผู้บริหารกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากร ตามภาระงานที่รับผิดชอบ 3) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน องค์ประกอบที่ 4 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคน และครองงาน 2) ผู้บริหารรักษาระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้บริหารส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษา และองค์ประกอบที่ 5 ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ระยะที่ 3 ผลการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87, S.D. = 0.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.91, S.D. = 0.21$) ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.89, S.D. = 0.22$) และ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.83, S.D. = 0.39$) ตามลำดับ

องค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	5.00	0.00	มากที่สุด	4.87	0.30	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านความรับผิดชอบ	4.87	0.15	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.87	0.15	มากที่สุด
4. ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี	4.80	0.33	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.87	0.30	มากที่สุด
5. ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี	5.00	0.00	มากที่สุด	4.87	0.30	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.89	0.22	มากที่สุด	4.83	0.39	มากที่สุด	4.91	0.21	มากที่สุด
สรุปโดยรวม ($\bar{X} = 4.87, S.D. = 0.27$)									

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ นำมาอภิปรายผลการวิจัยที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

สภาพปัจจุบัน ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิศักดิ์ ขุนนาแก้ว (2550) ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และสถานที่ตั้งของโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก คือยึดหลักการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือกฎหมายของสังคม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ กมลทิพย์ ทองกำแหง (2554) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สรุปได้ว่า 1) องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมี 3 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อตนเอง 2) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน และ 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพ การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับผลการศึกษาความต้องการจำเป็น ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ อารีรัมย์ (2556) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จากการศึกษาพบว่า แนวทางส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานผู้บริหารควรยอมรับฟังความคิดเห็น ผู้ใต้บังคับบัญชาผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่อย่างโปร่งใส ซื่อสัตย์ ยุติธรรมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

ผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย ในองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบที่ 1 ด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารพัฒนาตนเองตามหลักธรรมของพุทธศาสนามุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 3) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและบุคลากร ในสถานศึกษาและบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิลทิพย์ ชูชาติ (2556, หน้า 52) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำเภอแก่งเพชร เขต 2 ได้รูปแบบของผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการครองตนตามหลักขรവാสาธรรม ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงาน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนมีความซื่อตรงซื่อสัตย์พูดจริงทำจริง ผู้บริหารมีคุณธรรมทั้งกายวาจาใจและจิตสำนึกความเป็นผู้นำที่ดี 2) ด้านการครองตน ตามหลักพรหมวิหารธรรม ผู้บริหารมีความเสมอภาคยุติธรรมไม่เอินเอียง รับฟังความคิดเห็นหรือปัญหาของผู้ร่วมงานอย่างจริงจัง ให้ความเอาใจใส่ดูแลสนับสนุนผู้ร่วมงานให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ที่ยกย่องเอาใจใส่ตามกาลอย่างเหมาะสม องค์ประกอบที่ 2 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 2) ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรักษาผลประโยชน์ของสถานศึกษา 3) ผู้บริหารเสียสละ และอุทิศตนในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ รุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล (2551, หน้า 34-35) จัดทำโครงการสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม สรุปว่า ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม 5 อันดับแรกที่ควรมีในทุกกลุ่มวิชาชีพ/อาชีพ องค์ประกอบที่ 3 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบต่อองค์กร 2) ผู้บริหารกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากร ตามภาระงานที่รับผิดชอบ 3) ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน สอดคล้องกับ กนกอร สมปราษฎ์ (2554) ได้วิจัย เรื่อง ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ องค์ประกอบที่ 4 ด้านความเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ดังนี้ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการครองตน ครองคน และครองงาน 2) ผู้บริหารรักษาระเบียบวินัยตามจรรยาบรรณวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้บริหารส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลทิพย์ ทองกำแหง (2554) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สรุปได้ว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มี 3 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อตนเอง 2) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต่อวิชาชีพ และองค์ประกอบที่ 5 ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 2 แนวทาง ดังนี้ แนวทางดังนี้ 1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน 2) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Smith (1974) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ลักษณะพฤติกรรมของครูใหญ่ในการทำงาน พบว่าพฤติกรรมของครูใหญ่ที่งานให้เกิดประสิทธิภาพนั้นมี 15 ประการสำคัญ ๆ ในอันดับแรก คือการสร้างความสัมพันธ์กับใต้บังคับบัญชา ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดเลย โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม และกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายแหล่งข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 ผลการวิจัยด้านวิสัยทัศน์ ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารที่มีคุณภาพ และมาตรฐานจนเป็นที่ยอมรับ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาต่อ การอบรม การสัมมนา และการศึกษาคูณ

1.2 ผลการศึกษาด้านความซื่อสัตย์สุจริต ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเอง เพื่อนร่วมงานและวิชาชีพ โดยไม่ใช้หน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องบริหารงานตามภาระงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และใช้หลักธรรมภิบาล

1.3 ผลการศึกษาด้านความรับผิดชอบ ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจจนได้รับความเคารพ และการสนับสนุนจากผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องบริหารจัดการติดต่อประสานงานด้วยความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน เอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ

1.4 ผลการศึกษาด้านการยึดหลักคุณธรรมความดี ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารมองสภาพการบริหารงานภายในองค์กรอย่างมีคุณธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างทางด้านจริยธรรม ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องใช้คุณธรรมจริยธรรมที่ดีเป็นรูปธรรมในการปฏิบัติตนและได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน

1.5 ผลการศึกษาด้านเป็นแบบอย่างที่ดี ข้อที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องประพฤติตนที่ดีตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทั้งต่อหน้าและลับหลัง จนได้รับการยอมรับจากผู้ร่วมงาน ชุมชนและสังคม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาการส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สำหรับผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราษฎ์. (2554). *ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
ขอนแก่น: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กมลทิพย์ ทองกำแหง. (2554). *การศึกษากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชน*. วิทยานิพนธ์
ค.ด. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และ รุ่งนภา ตั้งจิตระเจริญกุล. (2551). *การสำรวจและสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระมหาภูติชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). (2552). *ภาวะผู้นำ: จากเนลสัน มันเดลา โอบามา แห่งทำเนียบขาว*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิมุตตยาลัย.
ภานุพงศ์ ธีอนุสาร. (2555). *การศึกษากภาวะผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 สุโขทัย-ตาก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สลิลทิพย์ ชูชาติ. (2556). *พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กำแพงเพชร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2550). *พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.
สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม*. *วารสารดำรงราชานุภาพ*, 7(23), 57-60.
- สิทธิศักดิ์ ขุนนาแก้ว. (2550). *การศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1967). *The Human Organization*. New York: McGraw-Hill.
- Smith, H.B. (1974). Description of Effective and Ineffective Behavior of school Principals. *Dissertation Abstracts International*, 48(3), 1935-A.